

ORD 2019 Heerlen, 27 juni

Samenwerken met ouders van zorgleerlingen in het primair onderwijs

Mélanie Monfrance (Maastricht University) & Hélène Leenders (Fontys Hogeschool Pedagogiek)

Achtergrond van de studie

- **Ouderbetrokkenheid:** motivatie, welzijn, zelfvertrouwen en leerprestaties (o.a. Bakker et al., 2013; Desforges & Abouchaar, 2003)
- **Relevantie:** belang van educatief partnerschap en ouderbetrokkenheid vooral voor kinderen van lagere SES-achtergrond en migrantenkinderen (Driessen, 2014; Fantuzzo, et al., 2004)
- Leerkrachten moeten weten wat ertoe doet en daarnaar kunnen handelen (Lusse, 2015)
- **Context Zuid-Limburg:** 20% van de kinderen heeft een lagere sociaal-economische achtergrond (vs. 9% landelijk); groter beroep op speciaal onderwijs en zorg

Typologieën ouderbetrokkenheid

- Contact met school
- Deelname aan besluitvorming (Epstein, 2011; Hoover-Dempsey & Sandler, 2005)

Educatief partnerschap, gekenmerkt door wederkerigheid:

- tweezijdige communicatie: leerkracht open-minded, vraagt input van ouders en neemt hun thema's en zorgen oprecht mee (Bakker et al., 2013; Leenders et al., 2018).

Doelen

- (1) nagaan of verschillen tussen leerkrachten op het gebied van meenemen in beslissingen verklaard kunnen worden door hun visie op samenwerken en hoe vaardig zij zich voelen, en
- (2) zicht krijgen op de wijze waarop leerkrachten in communicatie en houding invulling geven aan de wederkerige relatie met ouders op scholen met veel en weinig zorgleerlingen en leerlingen met een lage SES-achtergrond.

Data verzameling en operationalisering

Digitale vragenlijst: Monitor ouderbetrokkenheid

- twee schoolbesturen Zuid Limburg
- Respons: 68,5%
- 842 leerkrachten, 90 scholen

Interviewstudie

- 55 leerkrachten (4,5% van totale populatie), 18 scholen

20 leerkrachten van 7 reguliere basisscholen

14 leerkrachten van 4 s(b)o scholen

21 leerkrachten van 7 stimuleringscholen

Data verzameling en operationalisering

Thema's: visie op ouderbetrokkenheid, communicatie tussen ouders en leerkrachten en educatief partnerschap

→ **Vandaag focus op:** meenemen van ouders in beslissingen omtrent zorg, visie en vaardig voelen; en hoe zij dit doen in de praktijk

Beschrijvende resultaten vragenlijstonderzoek

- **Positieve visie**

- Belangrijk dat ouders meedenken en spreken over ontwikkeling van hun kind (97%)
- Belangrijk dat ouders participeren in besluitvorming (90%)
- Leerkrachten en ouders een gedeelde verantwoordelijkheid hebben in het creëren van goede omstandigheden (98%) en onderwijskansen (72%)

- **Vaardig voelen**

- Benodigde vaardigheden om te investeren in contacten met ouders (96%)
- Kunnen ouders voldoende op de hoogte houden over de ontwikkeling van hun kind (88%)
- Benodigde ervaring om om te gaan met ouders die andere verwachtingen hebben (79%) of andere thuistaal spreken (48%)
- Weet er met ouders uit te komen als ze het niet eens zijn met elkaar (98%)

Beschrijvende resultaten vragenlijstonderzoek

- **Positieve visie**

- Belangrijk dat ouders betrokken zijn bij ontwikkeling van hun kind
- Belangrijk dat ouders betrokken zijn bij leerproces van hun kind
- Leerkrachten en ouders hebben een gelijkwaardige rol in leerproces van kinderen

- **Vaardigheden**

- Benodigd dat leerkrachten en ouders samenwerken
- Kunnen leerkrachten en ouders samenwerken om leerproces van kinderen te verbeteren
- Leerkrachten hebben meer ervaring om te communiceren met ouders (98%) dan andere professionals (79%)
- Ouders hebben meer verwachtingen hebben (79%) of andere in staat spreken (48%)
- Weet er met ouders uit te komen als ze het niet eens zijn met elkaar (98%)

Meebeslissen

- 84% betreft ouders bij vaststellen extra hulp
 - 70% laat ouders meebepalen welke begeleiding hun kind op school krijgt
 - slechts 45% vraagt ouders naar hun mening over de beste manier om hun kind te begeleiden

- **Factoranalyse & Cronbachs Alpha:**
 - Visie (.79)
 - Vaardig voelen (.67)
 - Meebeslissen (.67)
- **Regressie analyse**
 - Afhankelijke variabele: meenemen van ouders bij beslissingen rondom zorg
 - Onafhankelijke variabelen: visie en vaardig voelen
 - Controle variabelen:
 - Type school (regulier, stimuleringscholen, speciaal onderwijs)
 - Ervaringsjaren leerkracht
 - Geslacht
 - Groep

	1	2	3	4
Visie op samenwerken met ouders	0.273** (0.0601)	0.269** (0.0606)	0.274** (0.0589)	0.274** (0.0589)
Vaardig voelen in de omgang met ouders	0.458** (0.0481)	0.455** (0.0475)	0.452** (0.0450)	0.452** (0.0450)
Ervaringsjaren		0.000117 (0.00167)	0.000160 (0.00169)	0.000160 (0.00169)
Man (ref. vrouw)		0.0179 (0.0475)	0.00869 (0.0473)	0.00869 (0.0473)
Typeschool				
Stimuleringschool (ref. reguliere school)			-0.0424 (0.0654)	
S(b)o school (ref. reguliere school)			0.242* (0.135)	0.285* (0.144)
Reguliere school (ref stimuleringschool)				0.0424 (0.0654)
Constante	0.785** (0.246)	0.891*** (0.246)	0.884** (0.250)	0.842** (0.243)
Observaties	631	631	631	631
Aantal scholen	88	88	88	88

Robuste standaardfout tussen haakjes, ** p<0.01, * p<0.05

Noot. Omwille van leesbaarheid van de tabel is het leerkrachtkenmerk groep waarin de leerkracht les geeft niet weergegeven in de tabel, deze is wel meegenomen als controle variabele in modellen 2-4.

Bevindingen vragenlijstonderzoek

- **Visie:** belangrijk, gedeelde verantwoordelijkheid
 - **Vaardig voelen:** benodigde vaardigheden en ervaring
 - **Meebeslissen:** minder vaak om mening van de ouders vragen
- In hoeverre leerkrachten ouders meenemen in beslissingen hangt samen met de visie die leerkrachten hebben en hoe vaardig een leerkracht zich voelt

Bevindingen interviews

- Het meenemen van ouders bij beslissingen rondom zorgleerlingen is op alle typen scholen een duidelijk aandachtspunt
- Bij zorgleerlingen hebben leerkrachten neiging expert-rol in te nemen
- Bij ouders met andere achtergrond laten leerkrachten compassievol, sensitief en niet-veroordelend gedrag zien

Conclusies en discussie

- Visie op samenwerken en hoe vaardig leerkrachten zich voelen om met ouders samen te werken hangt positief samen met ouders meenemen in beslissingen;
- Leerkrachten in het speciaal onderwijs nemen ouders weliswaar het meest mee in beslissingen, maar overall neiging innemen expert-rol bij zorgleerlingen;
- Opvallend responsief jegens ouders met andere achtergrond